

Taula d'iniciadors i exemples de textos Expositiu, Explicatiu i Interpretatiu

Tipologia textual	Text expositiu	Text explicatiu	Text interpretatiu
Propòsit epistèmic	Comunicar el que <i>ja</i> sabem	Pensar el que <i>encara</i> no sabem	Donar sentit al que no sabem <i>encara</i> amb el que <i>ja</i> sabem
Habilitat Cognitivo-lingüística	Descriure o narrar	Explicar	Justificar
Repte	Estructurar la informació	Resoldre un conflicte cognitiu. Dialogar amb els fenòmens.	Resoldre un conflicte cognitiu. Relacionar els fenòmens amb models previs.
Mirada cap a...	Oients o lectors <i>Què és fonamental en això? Com ho faig perquè m'entenguin?</i>	Fenòmens o fets <i>Com/Perquè passa això?</i>	Escenari <i>Quin diagnòstic /avaluació /interpretació puc fer de la situació concreta?</i>
Dinàmiques	Unidireccional	Diàleg i interpel·lació horitzontal	Diàleg amb el coneixement establert
Temps verbal	Present: <i>això és i està estructurat...</i>	Condicional/subjuntiu: <i>això seria /potser estigui estructurat</i>	Condicional/subjuntiu: <i>això seria /potser estigui estructurat</i>
Seqüenciació	Del global al concret	Del concret al global	Del concret al global
Exemples de Ciències	<i>Exposa què és un trànsit planetari</i>	<i>Explica perquè la llum d'aquesta estrella s'enfosqueix periòdicament</i>	<i>Justifica a partir del model de trànsit planetari quin dels dos exoplanetes es troba més proper al seu Sol</i>
Exemples de Llengua	<i>Exposa les característiques del barroc.</i>	<i>Explica perquè l'autor usa tantes comes, passives i adjectius al seu text.</i>	<i>Justifica a partir de les característiques del barroc, clàssic i vanguardies, a quin període estètic correspon un poema.</i>

Descripció: Aquesta taula proposa distincions entre tipologies textuals, associant-les a propòsits epistèmics diferenciats dins la manera de pensar de la Ciència.

Propostes d'aplicació:

- Proposar a l'alumnat la taula per identificar la funció epistèmica de diferents textos a partir de les seves característiques discursives.
- Usar la taula com a suport en activitats i proves d'avaluació per ajudar l'alumnat a entendre la demanda concreta (expositiu, explicatiu o interpretatiu).
- Usar la taula com a suport del docent per al disseny d'activitats on calgui descriure o narrar, explicar o justificar.

Publicació relacionada:

- Scardamalia, M., Beritier, C. (1992): Dos modelos explicativos de los procesos de composición escrita. *Infancia y aprendizaje*, 58, 43-64.
- *Mueve la Lengua, que el cerebro te seguirá. 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar Ciencias*. Barcelona (Graó) Jordi Domènech Casal (2022). Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic. <https://wp.me/p25seH-ZR>

